చినుకుచిందులు

ఎండ మండి పోతూ వుంది.

అది ఎండాకాలం కాదు. చినుకులు పడాల్సిన సమయం. వర్షాకాలం అయినా నలభై డిగ్రీలకు చేరుకుంది. చుట్టుప్రక్కల ఎక్కడా చుక్కనీరు దొరక్క చెట్లమీద పిట్టలు దప్పికతో గొంతు ఎండుకపోయి నేలమీద రాలిపడుతున్నాయి.

భుజంమీద తుండుగుడ్డతో మొహం తుడుచుకున్నాడు చలమయ్య.

"నువ్వు ఎంతసేపు నిలబడినా ప్రయోజనం లేదయ్యా! మా బ్యాంకుకు కేటాయించిన ఇరవై లక్షలు... వెయ్యిమందికి పైగా రైతులు రుణంకోసం బ్యాంకు చుట్టూ తిరుగుతున్నారు... అందరికీ సర్దాలంటే తలా వెయ్యిగానీ, రెండు వేలుగానీ ఇవ్వాల్సి ఉంటుంది. వర్షాలు పడేటట్లు లేవు.... ఈ సంవత్సరం కరువు వచ్చేటట్లు వుంది. ఈ వర్షాభావ పరిస్థితుల్లో అప్పులిచ్చి కూర్చుని, తిరిగి చెల్లింపులు లేకుంటే మాకు చెమటలు పట్టేస్తారు మాపై అధికారులు.... నీకు ఖరీఫ్‌కు రుణం ఇచ్చాం... వొక్కపైసా చెల్లింపులేదు... మళ్లీ అప్పు అంటేఎలా? మా పరిస్థితి అర్థంచేసుకో!" చెప్పుకుపోయాడు బ్యాంకు మేనేజరు.

నిట్టనిలువునా మంటలు ఎగిసిపడుతున్నట్లనిపించింది. అక్కడ నిలబడలేక మేనేజరు గదిలోనుంచి బయటకు వచ్చాడు. ఎవరి పనిలో వాళ్లున్నా అందరూ తనను చూసి పగలబడి నవ్వుతున్నట్లనిపించింది.

రెండు నెలల నుంచి కాలుగాలిన పిల్లిలా బ్యాంకుచుట్టూ తిరిగినా రుణం వొచ్చే అవకాశం కన్పించలేదు.

....తనకు వున్న రెండున్నర ఎకరాల్లో వరినాట్లు వేశాడు. మరో రెండు ఎకరాలు కౌలుకు తీసుకుని పత్తి గింజలువేశాడు. నీటి తడిలేక వరి ఎండిపోయింది. పత్తి గింజలు మొలకెత్తక మొరాయించాయి. పొలం దున్నేసి కందులు వేశాడు. అవీ మొలకెత్తలేదు.

....ఇప్పటికే నాలుగు లక్షల అప్పు వడ్డీ వ్యాపారుల దగ్గర తెచ్చాడు గత నాలుగేండ్లలో. ఆ అప్పుతీరేమార్గం కన్పించడంలేదు... ఏం చెయ్యాలో దిక్కుతోచడంలేదు....

పొన్నూరు టౌను నుంచి బయటపడ్డాడు. వల్లభరావుపాలెంవైపు నడక సాగించాడు.

సెప్టెంబరు నెల వచ్చేసరికి రోడ్డుకు అటూ ఇటూ పచ్చటి పొలాలు భూమిమీద తివాచీ పరిచినట్లు కన్పించాలి. వరినాట్లు ఊపు అందుకోలేదు.... పొలాలన్నీ బీడు భూముల్లా కన్పించేయి....

ఎక్కడా పైరు కన్పించడంలేదు. చెరువులన్నీ ఎండిపోయాయి. ఏ గ్రామంలో తిరిగినా అదివరకు పచ్చటి చేలూ, చేలపక్కన పంటకాలువ, మరోపక్కన చెరువు, చెరువులో కలువలు, తామరాకులు కన్పించేవి.

వానాకాలంలో ముసురు పట్టుకుంటే వారంరోజులు వొకటే వాన. రోడ్డుమీద నడవా లంటే మోకాలు బురదలో దిగిపోయేది. కాళ్ళకు బూట్లు తొడుక్కునట్లు బురద అంటుకునేది.

కుండలు, కొడవళ్ళు, బుట్టలు, చేటలు అన్నీ ఊళ్ళోనే తయారుచేసేవాళ్ళు. ఆఖరికి ఎడ్లబండి కూడా వడ్డాబత్తుల వీధిలో తయారయ్యేవి. ఇప్పుడు ఏది కావాలన్నా టౌనుకో పట్టణానికో పరుగెత్తాల్సిందే.

వెనుకటి రోజుల్లో ఏరువాక పండుగ ఎంత వేడుకగా జరుపుకునేవాళ్ళు.... నాగలికి పూజలు చేయడం, పాయశం వండుకోవడం, పాలేర్లకి కొత్తబట్టలు కొనిపెట్టడం.... పేదలకు ధాన్యం దానం చెయ్యడం... ప్రతి ఇంటిముందు పురులు, పాతర్లు ఉండేవి. ధాన్యం నిలువచేసుకుని మంచి ధర వొచ్చినపుడు అమ్ముకోవడానికి.... అప్పులు ఇచ్చిన వ్యాపారస్థులు ఇప్పుడు కల్లాల దగ్గరే ధాన్యం కొలుచుకుని తీసుకువెళ్తున్నారు.

చిన్నప్పుడు అటూ ఇటూ ఎడ్లను నిలబెట్టి తను మధ్యలో నిలబడి ఫోటో తీయించుకున్నాడు. ఇప్పుడు ఎద్దులు లేవు.... నాగళ్ళు లేవు.... వాటి అవసరం వొచ్చినపుడు కూలికి పిలిపించుకోవడమే! ఎద్దుల్ని మేపాలంటే మాటలా...!

ఎడ్లబండి ఎదురొచ్చింది. జోడెద్దులు కుమ్ముకుంటున్నాయి. బండి ఒరిగేటట్లుగా వుంది. బండిమీద కూర్చున్న వీరయ్య ఎద్దుల్ని అదమాయించాలని చూస్తున్నాడు. తోకలూ, మూపులూ నిమిరాడు ముందు.... ఎద్దు మాట వినకపోతే చర్నాకోలాతో వాటి శరీరాలను చురుక్కుమనిపించాడు.

"ఏం చలమయ్యా! బ్యాంకోళ్ళు డబ్బులు ఇస్తున్నారా?" ఎద్దుల్ని అదిలిస్తూనే అడిగాడు వీరయ్య.

"లేదు బావా.... చెప్పులు అరిగిపోతున్నాయిగానీ... రుణం ఇవ్వడం లేదు... పంట దిగుబడిమీద భరోసా ఉంటేనే అప్పు పుడుతుంది.... ఏమిటి ఎద్దులు మొరాయిస్తున్నాయి" అడిగాడు చలమయ్య.

"నీకు తెలియనిదేముంది? వానలు పడక పచ్చిగడ్డి మొలవడంలేదు.... మనం జనుము, పిల్లిమెసరవెయ్యడం మానేశాం... ఇక పశువులకి పశుగ్రాసం ఏం దొరుకుతుంది. ఎండుగడ్డి తప్పితే... పశువుల దాణా కూడా బాగా ఖరీదయ్యింది. సరైన తిండిలేకే ఎద్దులు కూడా కుమ్ములాడుకుంటున్నాయి" అన్నాడు నవ్వుతూ వీరయ్య.

అతని నవ్వులో పశువులకు సరైన పచ్చిగడ్డి కూడా అందివ్వలేకపోతున్నాననే బాధ మిళితమై వుంది.

"ఏమిటీ మీవాడు ఇంట్లోనే వుంటున్నాడట...... హైదరాబాద్ వెళ్ళడం లేదా?' అడిగాడు వీరయ్య.

"హైదరాబాద్‌లో మంచి ఉద్యోగంలోనే వుండేవాడు... నెలకు పాతికవేలు వొచ్చేవి.... సంవత్సరం కిందట ఆ ఉద్యోగం వూడిపోయింది.... ఆరునెలలు చిన్నాచితకా ఉద్యోగాలు చేశాడు అక్కడ... మరీ చిన్నచిన్న ఉద్యోగాలు చేయలేక ఇంటికి వొచ్చేవాడు" అన్నాడు చలమయ్య.

"ఉద్యోగస్థుల పని ఫరవాలేదయ్యా! వాళ్ళకు మళ్ళీ ఉద్యోగం దొరుకుతుంది... మన రైతుల పరిస్థితేనయ్యా అగమ్యగోచరంగా వుంది.... మన వూరి సాంబయ్య తెలుసు గదా! నాలుగేళ్ళుగా వరి సాగుచేస్తున్నాడు.. రోజురోజుకీ అప్పులు పెరిగిపోతున్నాయి గానీ వ్యవసాయం ఖర్చులు తగ్గడంలేదు. పండిన పంటకు తగిన గిట్టుబాటు ధర దొరకడం లేదు... అటు బియ్యం కొనుక్కునేవాడూ ఇబ్బంది పడుతున్నాడు పెరుగుతున్న ధరలతో... రైతుల శ్రమను మధ్య దళారీలు దోచేసుకుంటున్నారు... ఆ సాంబయ్య ఆడపిల్లల పెళ్ళిళ్ళు చెయ్యలేదు.... కొత్త ఇల్లు కట్టలేదు... అయినా అప్పు నాలుగు లక్షలని తేలింది.... అప్పిచ్చినవాడు 'ఇస్తావా... ఛస్తావా?' అని ఒత్తిడిచేశాడట.... మానసిక వేదనకు గురై ఆత్మహత్య చేసుకున్నాడు...ఇబ్బందులు అందరికీ వొస్తాయి... కష్టాలు వొచ్చాయని ప్రాణాలు తీసేసుకుంటారా ఎవరైనా?" ప్రశ్నించాడు వీరయ్య.

"అవునవును" వీరయ్య చెప్పినదానికి తలూపేదు చలమయ్య.

.... భూమిపైన నిలబడితేనే రైతుకు అన్ని ఇబ్బందులు... భూమిలోపల పాతిపెడితే రైతుకు ఆరడగుల గొయ్యి చాలు హాయిగా శాశ్వత నిద్రపోవడానికి... వాన చినుకులు పడుతున్నాయా? లేదా అన్న మీమాంస వుండదు. అప్పిచ్చినవాడు వేధించదు... సాంబయ్య చేసిన పని మంచిదేనేమో!.... అనుకున్నాడు చలమయ్య మనస్సులో.

ఇంటికి చేరుకునేసరికి సాయంత్రం నాలుగయ్యింది.

ఇంటిముందు అరుగుమీద కూర్చున్న కొడుకు కన్పించాడు.

....ఉదయం తను పొన్నూరు వెళ్ళేటప్పుడు అరుగుమీదే కన్పించాడు.... సాయంత్రం తను తిరిగివొచ్చేవరకూ ఇంటిముందే కూర్చున్నాడా?....

"ఎండవేడి అదిరిపోతూ వుంటే బయటక కూర్చున్నావెందుకురా? ఇంట్లో నీడపట్టున వుండకూడదూ?" కొడుకును అడిగాడు.

"కొరియర్ అబ్బాయి వొస్తాడేమోనని ఎదురుచూస్తున్నాను.... నాకు కాల్‌లెటర్ రావాలి.... పోస్ట్‌మాన్ కూడా కన్పి..చలేదు" అన్నాడు వామనరావు.

"నీకు ఉత్తరం వొస్తే నువ్వు ఇంట్లో కూర్చున్నా కేకవేసి పిల్చి నీకు ఉత్తరం ఇస్తార్లే! లోపలికి వెళ్ళి కూర్చో!" అన్నాడు చలమయ్య.

"నా ఆదుర్దా నాది.... చదువుకుని ఉద్యోగం లేక ఖాళీగా ఇంట్లోనే కూర్చుంటే ఎంత నామర్దో నీకేం తెలుసు?" అన్నాడు వామనరావు అసహనంతో.

"పొద్దున్నే అన్నం తినకుండా బయటకు వెళ్ళావంట.... వేళకు తిండితిప్పలు లేకుంటే ఆరోగ్యం చెడిపోదూ! అన్నాడు వెంకయ్య. తండ్రివైపు విసుగ్గా చూశాడు.

....ఈ పెద్దాయనకు ఎనభయ్యేళ్లు వచ్చాయి. అన్నిటిలో వేలు పెడతాడు.... 'కృష్ణారామా!' అనుకుంటూ ఇంట్లో వో మూల కూర్చోవొచ్చుగదా! ఇంటిఖర్చులు, పొలం ఖర్చులు ఆయన చేతులమీదే జరగాలి.... ఏ విషయమైనా ఆయనకు తెలియకుండా జరిగితే అలుగుతాడు. పచ్చి మంచినీళ్ళు ముట్టడు... ఇంత వయస్సులో కూడా రోజూ ఆరుమైళ్ల దూరంలో వున్న పొలం వెళ్ళి, అది సరిగ్గాలేదూ... ఇది సరిగ్గా లేదూ అంటూ ఇంటికి తిరిగొచ్చేక నస మొదలెడతాడు... చాదస్తం మనుషులు ఇంట్లో వుంటే ఎవరినీ ఎదగ నివ్వరు.... అన్నింటికి అడ్డంకిగా తయారవుతారు. తనకు ఇప్పుడు యాభైయ్యేళ్ళు... ఇప్పటికీ

ఏ పని చెయ్యాలన్నా, ఏది అమ్మాలన్నా ముసలాయన సలహా తీసుకోవాల్సిందే! అలా చేయకపోతే పెద్ద తప్పు.... తనకు ఏ పాతికేళ్ళు వయస్సు వున్నప్పుడో అన్ని బాధ్యతలూ తనమీద వొదిలేసి వుంటే అద్భుతాలు సృష్టించి వుండేవాడు.... ముసలాళ్ళతో ఇదే చిక్కు!....

..... చీకుచింతా లేకుండా తిరుగుతూ వుంటాడు.... అప్పులోళ్లు మాత్రం తనని వేధించుకు తింటారు... అప్పుడే ముసలి రూపం వొచ్చేసింది తనకు..

"నీ కొడుకునైనా నేనే నీకంటే ముసలివాడిగా కన్పిస్తున్నానని ఊళ్ళో అందరూ అంటున్నారు" అన్నాడోసారి తండ్రితో.

"ఇతరులని ప్రేమించడం, అభిమానిస్తున్నంతకాలం మనిషి నిత్యయవ్వనుడిగా కన్పిస్తాడు.... సమస్యలతో సతమతమైపోయి చింతిస్తూ వుంటే ముసలివాడైపోతాడు" అన్నాడాయన తనతో.

తండ్రితో వొక్కమాట మాట్లాడకుండా పెరట్లోని బావి దగ్గరకు వచ్చాడు చలమయ్య స్నానంచెయ్యడానికి.

స్నానంచేసి ముందుగదిలోకి రాగానే సింహాచలం మాటలు విన్పించేయి. వీధిగుమ్మం దగ్గరకు వొచ్చాడు.

నోట్లోని చుట్టపీకని ఎడంచేతితో పట్టుకుని బయటకుతీసి ఉమ్మేసి, నాలుగుమాటలు ఘాటుగా మాట్లాడి, మళ్ళీ చుట్టపీకని నోట్లో పెట్టుకుని దవడలు నొప్పి పుట్టేదాకా వో దమ్ములాగి,మళ్ళీ బయటకుతీసి నోటికొచ్చింది అడ్డంగా మాట్లాడుతూవున్నాడు సింహాచలం.

చుట్టుపక్కల ఇళ్ళలోని జనం చలమయ్య ఇంటిముందు చేరి తమాషాగా చూస్తూ నిలబడ్డారు.

"తల పరువు నోరు కాస్తుందంటారు పెద్దలు.... నోరుజారడం మంచిది కాదు" అన్నాడో పెద్దమనిషి సింహాచలంతో.

"ఏమిటయ్యా పెద్ద చెప్పొచ్చావ్.... యాభైవేలు తీసుకుని మూడు సంవత్స రాలైంది .... వడ్డీ వొక్కపైన జమచెయ్యలేదు... అప్పులు తీర్చడానికి పొలం ఎక్కడ అమ్మాల్సి వొస్తుందోనని ఆ ముసలాయన వొక్కమాట మాట్లాడడు... చలమయ్య మూగవాడిలా నటిస్తాడు.... పరువు మర్యాద వున్నవాళ్ళయితే ఇన్ని మాటలు పడరు... ఏదోకటి తెగనమ్మి అప్పు తీర్చేస్తారు" పెద్దగా అరుస్తూ అన్నాడు సింహాచలం.

"రెండ్రోజుల్లో నీ అప్పు వడ్డీతో సహా తీర్చేస్తానులే....నువ్వెళ్ళు" అన్నాడు చలమయ్య.

ఆ మాటలతో చల్లారిపోయాడు సింహాచం. కనీసం వో అరగంటైనా నడవకుండా సినిమా ఐదునిమిషాల్లో ముగియడం చుట్టూ మూగిన జనానికి అసంతృప్తిని కల్గించింది. అందరూ అక్కడ నుంచి జారుకున్నారు.

చలమయ్య దగ్గరకు వొచ్చి కూర్చున్నాడు వెంకయ్య.

బ్రద్దలవడానికి సిద్ధంగా వున్న అగ్నిపర్వతంలా కన్పించేడు కొడుకు.

"ఏం చేద్దాం?" అన్నాడు మెల్లగా వెంకయ్య.

మాట్లాడకుండా కోపంగా తండ్రివైపు చూశాడు చలమయ్య. రెండు నిమిషాలు గడిచేక "మన కుటుంబం పరువు గంగలో కలిసిపోయింది.... నలుగురి ముందు వాడిచేత మాటలు పడాల్సి వొచ్చింది. ఇప్పుడు పొలం అమ్మినా పోయిన పరువు తిరిగివొస్తుందా?" తండ్రివైపు చూస్తూ అన్నాడు చలమయ్య.

"ఆ చలమయ్య ఉత్తపొగరుబోతు... వాడు నోటికి వొచ్చినట్లు మాట్లాడితే మన కుటుంబ గౌరవ ప్రతిష్ఠకేం భంగం 'లుగదు... అప్పు తీర్చకపోతే మన పరువు గంగలో కలుస్తుంది.... రేపే వాడి డబ్బు వాడి మొహాన కొట్టెయ్యి... బ్యాంకు లాకర్‌లో నేను దాచుకున్న డబ్బు, మీ అమ్మ నగలు వున్నాయి.... ఆ నగలు అమ్మేసి అప్పులు తీర్చేద్దాం!

"ఆ పనేదో మనం ముందే చేస్తే పరువు దక్కేది గదా!" అన్నాడు చలమయ్య ఆవేశంగా.

"వీడిలా బజార్ల పడతాడని నేనేంకలగన్నానా?.... సర్లే రేపు ఉదయం మాట్లాడు కుందాం.... భోజనం చేసి పడుకో!" అన్నాడు వెంకయ్య.

ఆ రాత్రి భార్య బతిమాలినా అన్నం ముద్ద నోట్లో పెట్టుకోలేదు. నిద్రపట్టక అటూ ఇటూ తిరుగుతూనే వున్నాడు చలమయ్య.

కొడుకును గమనిస్తూనే వున్నాడు వెంకయ్య. కోడలిని పిలిచి చెవిలో ఏదో గుసగుసలాడేడు.

తెల్లవారుఝామున ఇంట్లో నుంచి బయటపడి పొలంవైపు నడిచాడు. చలమయ్య మనస్సు అల్లకల్లోలంగా వుంది.

బాధలకు, సమస్యలకు దూరంగా వెళ్ళిపోవాలి....

ప్రశాంతంగా నిద్రపట్టే చోటుకి చేరుకోవాలి....

చారెడు నేలమీద వెల్లకిలా పడుకున్నాడు. భూమికి, ఆకాశానికి తనగోడు చెప్పుకుని తనువు చాలించాలి. మట్టిలో మట్టిగా కలిసిపోవాలి. ఊపిరి నీలిఆకాశంలో కలిసిపోవాలి. తన గుండెకోత గూర్చి నేలతల్లికి తెలుసు. వర్షం పడక నెర్రెలిచ్చిన నేల గోడు తనకు తెలుసు.... తన గోడు నేలతల్లికే చెప్పుకోవాలి. ఎవరికి చెప్పినా పట్టించుకోరు...

ముసలి తండ్రి పెత్తనం తనకు ఇవ్వడు.

చినుకులు పడక వరి మొక్కలు ఎండిపోతున్నాయి....

అప్పులు తనకోసం చెయ్యలేదు... ఈ చారెడు నేలమీదే గుమ్మరించాడు.

కొడుక్కి ఉద్యోగంలేదు...

....సింహాచలం మెదడు పొరల్లో మెదిలితేనే తట్టుకోలేకపోతున్నాడు... బతకడం కంటే చావే మేలు....

పురుగుల మందుడబ్బా చేతిలోకి తీసుకున్నాడు చలమయ్య.

అప్పటికే వెలుగురేఖలు చొచ్చుకువొస్తున్నాయి.

తన పొలం సరిహద్దుల చుట్టూ వోసారి ప్రదక్షిణం చేశాడు. పొలం మధ్యకు చేరుకున్నాడు. డబ్బాలోని ద్రవం నోట్లోకి వొంపుకుని గడగడా తాగేశాడు కళ్ళుమూసుకుని.

వగరుగా, చేదుగా అన్పించింది. చనిపోయేవాడికి ఆ ద్రవం రుచి ఎలా వుంటేనేం?

ఆఖరి క్షణాలు....

భూమిని కరుచుకుని పడుకున్నాడు... ఏదో వికారంగా అన్పించింది... కళ్ళు తెరిచే ప్రయత్నం చేయలేదు... చినుకుల చప్పుడు విన్పించింది...

వో గంట గడిచేక వెంకయ్య మనవడిని వెంటబెట్టుకుని అక్కడకు చేరుకున్నాడు గొడుగువేసుకుని.

"వర్షంలో ముద్దగా తడిచావ్... లే ఇంటికి వెళ్దాం" అన్నాడు వెంకయ్య కొడుకుతో.

లేచి కూచున్నాడు... వొకటే నీరసం.... క్రితం రోజూ భోజనంచెయ్యలేదు... రాత్రి నిద్రలేదు....

"నేను చనిపోలేదా?" అప్రయత్నంగానే అడిగాడు చలమయ్య.

"కుంకుడుకాయ రసం తాగితే చనిపోతారా?" ఎదురుప్రశ్న వేశాడు వెంకయ్య.

"కుంకుడు కాయ రసం ఏమిటీ?" అయోమయంగా అడిగాడు తండ్రిని.

"నువ్వేదో ఇటువంటి దూకుడు వ్యవహారంచేస్తావని నాకు అనుమానం వొచ్చింది. పురుగులమందు డబ్బాలోని మందు పారబోసి కుంకుడుకాయ రసంతో నింపమని మీ ఆవిడకు రాత్రి చెప్పాను... ఆ డబ్బా తెచ్చుకుని గడగడా తాగేసి చనిపోయానని భ్రమ పడుతున్నావ్..... ఇబ్బందులు వొస్తే ధైర్యంగా ఎదుర్కోవాలిగానీ, పిరికితనంతో పారిపోతారా? పుట్టినవాడు ఎటూ గిట్టక తప్పదు... ఎవడూ ఎల్లకాలం బ్రతకడు... బలవంతంగా బతుకు ముగించుకోవడం ఎందుకు? అన్నాడు వెంకయ్య.

వర్షం జోరు ఎక్కువైంది.

చినుకుల చిందులకు వరిమొక్కలు తేరుకుని ఆనందంగా తలలూపూపాయి.

"ఈ వర్షం పంటలకు బాగా మేలుచేస్తుంది. పంటలు పుష్కలంగా పండుతాయి" అన్నాడు చలమయ్య తండ్రి భుజానికి భుజం రాస్తూ ఎగిరిపోతున్న గొడుగును గట్టిగా పట్టుకుని.

వాళ్ళిద్దరిని చూసి వామనరావు నవ్వుకున్నాడు. వానలో తడుస్తూ...

ఆ రోజు సాయంత్రం కొరియర్‌లో అతనికి హైదరాబాద్ నుంచి కాల్‌లెటర్ వొచ్చింది.

స్థానిక పాలన- ఫిబ్రవరి 2010

(కథల పోటీలో తృతీయ బహుమతి పొందిన కథ